

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่ง นับว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาของประเทศองค์กรหนึ่งในการ ดำเนินกิจการภายในตำบล โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 6 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีโครงสร้างสองฝ่าย คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งฝ่ายสภานั้น มาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านหมู่บ้านละ 2 คน ทำหน้าที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และเมื่อหมดวาระแล้วสามารถสมัครรับเลือกตั้งได้อีก คณะผู้บริหารประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หนึ่งคนซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง และมีรองนายกองค์ การบริหารส่วนตำบลสองคน และเลขานุการคณะผู้บริหารอีกหนึ่งคน ทำหน้าที่บริหารราชการองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามกฎหมาย คือ จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาเด็ก สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ กลุ่มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล ยังอาจทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน บำรุง และส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร คุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน หาผล ประโยชน์จากทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ การท่องเที่ยว การผังเมือง และจัดกิจการด้านต่าง ๆ เช่น การยก ระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจริยธรรม ของประชาชน เพื่อมุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การส่งเสริมสนับสนุนการปลูกพืชต่าง ๆ การพัฒนาแหล่ง ผลิตทางการเกษตร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมและพัฒนาแบบการบริหาร จัดการบ้านเมืองที่ดี การพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัด ระเบียบสังคม เหล่านี้เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการในเขตพื้นที่ รับผิดชอบ

องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วย หนึ่งที่ได้รับจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2540 โดยมีพื้นที่ตำบลสร้างนางขาว ตั้งอยู่ทาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 646 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 35 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากอำเภอโพนพิสัยไปทางทิศเหนือเป็นระยะทาง 20 กิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน คือ บ้านเหล่า บ้านสร้างนางขาว บ้านโพธิ์ศรี บ้านคอนสนุก บ้านหนองแคน บ้านหาดสัง บ้านหาดทรายทอง บ้านคำบอน และมี ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย การใช้ประโยชน์ในที่ดินส่วนใหญ่ทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 95.40 มีพื้นที่ป่าคิดเป็นร้อยละ 4.59 ได้ดำเนินงานด้านต่าง ๆ มาจนถึง ปัจจุบัน ตามอำนาจและหน้าที่ อย่างไรก็ตามยังมีราษฎรร้องเรียนเกี่ยวกับการรับเบี้ยยังชีพ ของผู้สูงอายุ ผู้พิการ การแจกจ่ายพันธุ์กล้ายางพารา การประท้วงของราษฎรในเขตพื้นที่ ข้อพิพาทของราษฎรในการบุกรุกพื้นที่สาธารณะ จากสถิติการร้องเรียนประจำปี 2551 มี เรื่องร้องเรียนทั้งหมดจำนวน 480 ราย เป็นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการ จำนวน 256 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.33 (บันทึกการประชุมคณะกรรมการบริหาร : 2551) แต่ขณะเดียวกัน องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว ก็ได้รับรางวัลในการดำเนินงาน เช่น รางวัลที่ 1 งานมหกรรมรวมพลังสร้างสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 ของหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข

ปรากฏการณ์ที่มีทั้งราษฎรร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานและการได้รับรางวัลที่ 1 จึงเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจยิ่งต่อการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล สร้างนางขาว ผู้วิจัยในฐานะเป็นพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลที่น่าเสนอเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีหมู่บ้านที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง
2. คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีหมู่บ้านที่อยู่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากรประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว จำนวน 114 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านโดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามเน (Taro Yamane) จำนวน 114 คน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ของการวิจัย พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาวหมู่บ้าน อำเภอโพธารมย์ จังหวัดหนองคาย จำนวน 8 หมู่บ้าน

3. ระยะเวลา ระยะเวลาที่ทำการวิจัย ระหว่างเดือนเมษายน ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2552

4. ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) คือ หมู่บ้านที่อยู่อาศัยของคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 8 หมู่บ้าน

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว อำเภอโพธารมย์ จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 พ.ศ. 2546 ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว อำเภอโพธารมย์ จังหวัดหนองคาย

2. คณะกรรมการหมู่บ้าน หมายถึง คณะบุคคลในแต่ละหมู่บ้านที่ประกอบด้วย คณะกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธานกรรมการ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน ผู้นำ หรือผู้แทนกลุ่ม หรือองค์กรในหมู่บ้านและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ที่ประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งเป็นผู้กำหนดจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและได้รับการแต่งตั้งจากนายอำเภอ ให้มีหน้าที่ในการพัฒนาหมู่บ้าน พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2475 ซึ่งแก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551

3. การดำเนินงาน หมายถึง การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว อำเภอโพธารมย์ จังหวัดหนองคาย ตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มาตรา 67 ได้แก่

3.1 ด้านการจัดให้มี การบำรุงรักษาทางน้ำ และทางบก หมายถึง การที่ให้นำข้อความในแบบสอบถามมาบันทึกไว้ องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว จัดให้มีการก่อสร้างถนนครบจำนวนตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีการซ่อมแซม

ดูแลรักษาดถนนให้ใช้การได้อย่างสม่ำเสมอ

3.2 ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว ได้ดำเนินการดังนี้ จัดให้มีการทำความสะอาดถนน และที่สาธารณะเป็นประจำ จัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยสำหรับประชาชนอย่างเพียงพอ มีการจัดกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาดเป็นประจำทุกเดือน และมีการประสานงานร่วมมือกับหน่วยราชการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว ในการรักษาความสะอาด

3.3 ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว จัดให้มีการกำจัดขุขี้ และป้องกันโรคไข้เลือดออกเป็นประจำทุกปี จัดให้มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปี และมีการอบรมประชาชนให้มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อเป็นประจำทุกปี

3.4 ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้จัดให้มีเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการดับเพลิง น้ำท่วมอย่างเพียงพอและทันสมัย พร้อมกับมีศูนย์รับแจ้งและประสานงานความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยมีการช่วยเหลือประชาชนเมื่อประสบภัย เช่น ภัยแล้ง ไฟไหม้ น้ำท่วม เป็นต้น

3.5 ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาวได้จัดการอบรมประชาชนเพื่อให้ได้รับความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอให้ผู้นำชุมชนตัวแทนชาวบ้านศึกษาคุณงานด้านอาชีพ และการเกษตรที่ประสบความสำเร็จและให้ความร่วมมือช่วยเหลือ สนับสนุน โรงเรียนหรือสถานศึกษาในเขตพื้นที่ จัดให้มีการช่วยเหลือกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมด้านวัฒนธรรม เช่น บุญประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น

3.6 ด้านการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาวมีการแผนงานด้านการจัดให้มีการอนุรักษ์ป่าไม้และสิ่งแวดล้อม มีการปลูกต้นไม้ในวันสำคัญและบำรุงรักษาป่าไม้ในชุมชน

3.7 ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณีของท้องถิ่นวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว

3.8 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว ได้จัดกิจกรรมของกลุ่มสตรีและเยาวชน จัดให้มีการสงเคราะห์ผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ และจัดโครงการช่วยเหลือผู้พิการทุกปี เปิดโอกาสให้

กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมีผลงานด้านการบำรุงรักษาศิลปประเพณี ประเพณีของท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นเป็นศูนย์รวมในการจัดประเพณีต่าง ๆ ของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุกปี และจัดให้มีกิจกรรมเพื่อรณรงค์การสืบทอด ประเพณีหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการนำเสนอเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างนางขาว ให้มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY